

Tekvica na ťahanie vína

Predmetom mesiaca november – v období nového vína – je tekvica na ťahanie vína. Má rôzne lokálne názvy: héber, hevar, hevér, hevír, koštýr, koštúr, ťaháč, lopov, atď. Je to násoska, ktorá slúži na ťahanie vína zo suda.

Nádoby z tekvic s tvrdou kôrou sa v Európe vyrábali od neolitu. Fľaškovec obyčajný (*Lagenaria vulgaris*) patrí do čeľade tekvicovitých (Cucurbitaceae). Je to dvojkľíčna, teplomilná rastlina, preto sa u nás pestuje iba na južnom Slovensku. Je to jednoročná rastlina s dlhou popínavou hranatou stonkou, veľkými bleдозelenými listami a bielymi jednopohlavnými, jedno- alebo dvojdomými kvetmi. Dužinatý plod má rôzne tvary – najčastejšie hruškovitý a fľaškovitý. Plody sú spočiatku mäkké, postupne zdrevnatejú, stvrdnú a dužina vyschne. Tieto tekvice slúžili na zhotovenie rôznych nádob – na uskladňovanie vajec, múky, na prepravu vody, atď.

U nás najznámejšou tekvicovou nádobou bola tekvica na ťahanie vína zo suda. Zhotovovali ju roľníci a vinohradníci ešte aj v 1. polovici 20. storočia. Vyzretá tekvica sa nechala sušiť. Po vyschnutí sa jej stonka prepichla horúcim drôtom. Jadierka a suchá dužina sa pomocou dlhého hákovitého drôtu vyškrabali a odstránili cez vzniknutý malý otvor.

Keď do mäkkej kôry malej tekvice sa naškrabal nejaký vzor, alebo nápis, ten časom „vyrzel“ a spolu s tekvicou sa zväčšoval. Vystavenú tekvicu takto si označil vrytím svojho priezviska a mena jej gazda, Csanda Vincze v Novej Vieske niekedy v 1. polovici 20. storočia (v roku 1946 bol vysťahovaný do Maďarska). Táto pekná tekvička sa do novozámockého múzea dostala v roku 1970.